

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

A.B. BAŞVURUSU

Başvuru Numarası	: 2019/2230
Karar Tarihi	: 12/6/2024
Başkan	: Basri BAĞCI
Üyeler	: Engin YILDIRIM Rıdvan GÜLEÇ Kenan YAŞAR Ömer ÇINAR
Raportör	: Muhammed Cemil KANDEMİR
Başvurucu	: A.B.
Vekili	: Av. Muhammed Feyzi AYGÜN

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru; devlet memurluğundan çıkarma disiplin cezasına karşı açılan davada disiplin işlemine konu eyleme ilişkin ceza yargılaması sonucunda verilen beraat kararının dikkate alınmaması ve başvurusunun disiplin cezası almasına sebep olan görüşmelerin yapıldığı hattı kendisinin kullanmadığı iddialarının karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Başvurucu, Mezitli Toplum Sağlığı Merkezinde ebe olarak görev yapmaktayken 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesinin E bendinin (g) alt bendi uyarınca Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulunun 16/2/2011 tarihli kararıyla devlet memurluğundan çıkarılmıştır.

3. Başvurucu söz konusu işlemin iptali ve işlem nedeniyle uğradığı maddi zararlarının tazmini talebiyle dava açmıştır. Mersin 2. İdare Mahkemesi (Mahkeme) 4/11/2015 tarihli kararıyla davayı reddetmiştir. Mahkeme kararının gerekçesi şöyledir:

"...soruşturma raporunda; 'Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı'nın E:2009/7190 esas ve 2009/4221 nolu iddianamenin 'Şüphelilerin Örgüt İçindeki Konumları ve Eylemleri' başlıklı kısmında şüpheli [M.A.nın] ifadesine başvurulduğu ve ifadesinde davacının hemşire olduğunu bildiğini, bu bayanın para karşılığı fuhuş yaptığını, kadın pazarladığını ve davacının emniyetteki dostunun makamına güvenerek kendisinden fuhuş yapan kadın istediğini beyan ettiği, ayrıca bahse konu iddianamede, davacı hakkında hiyerarşik yapı içinde yer almamakla birlikte örgüt adına suç sayılan eylemleri gerçekleştirdiği, dolayısıyla suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye konumunda olduğu, örgüt faaliyetleri kapsamında

fuhuş amacıyla yer temin ettiği, fuhuşa aracılık ve teşvik ettiği, bunların yollarını kolaylaştırdığı, örgüt içerisinde yer alan örgüt üyesi [M.A.dan] kendisinin işletmeciliğini yaptığı [C.] Bar' isimli işletmeye gelen müşteriler için fuhuş amaçlı 'sermaye' olarak tabir edilen bayan istediği ve fuhuşa aracılık ettiği ifadelerine yer verildiği, davacıya ait telefon kayıtlarının mahkeme kararı ile dinlemeye alınması sonucunda telefon kayıtlarında davacının, 'İki tane aptal var böyle güllüp ceylenmek isteyen kız yok mu, ikisi de tüccar birinin petrolü var hem her halde yeri var, hem narenciyeci ikisi de aynı b.k gibi parası var', 'Ne yaptın lan ayarlayamadın mı kimseyi, ayarlarsan haberim olsun adamlar burada' gibi cümlelerin geçtiği, ayrıca erkek şahıslarla konuşmalarında genellikle kadın ayarlaması ile ilgili ifadelerin 'How much' gibi fiyat sormalarının ve 300-400-500 gibi miktar belirtmelerinin kullanıldığı, ... hiç tanımadığı erkeklerle fuhuş amaçlı kadınlar temin etmeye çalıştığı, bu davranışının toplumda yerleşmiş ahlaki değerlere aykırı, adap ve aile düzenini tahribe yönelik bir fiil olduğu ve fiilin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 'Genel Ahlaka Karşı Suçlar' başlığı altında düzenlendiği, Mersin İli, Mezitli ... Sağlık Ocağı'nda görevli ebe olarak görev yapan davacının Devlet memurluğu sıfatı ile bağdaşmayan nitelikte utanç verici davranışlarda bulunduğu anlaşıldığından, davacı hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesinin E/g fıkrası gereğince Devlet memurluğundan çıkarma cezasıyla tecziye edilmesi gerekeceği' yönünde getirilen teklif doğrultusunda dava konusu 16.02.2011 tarih ve 2011/İ-3 sayılı Yüksek Disiplin Kurulu Kararı ile davacının Devlet memurluğundan çıkarılma cezası ile cezalandırıldığı, anılan işlemin iptali istemiyle görülmekte olan işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan davada, dava konusu işlemin dayanağı olan soruşturma raporu ve eki ifade tutanakları ile mahkeme kararları sonrasında tutanak altına alınan telefon görüşme kayıtlarının birlikte değerlendirilmesinden, davacıya isnat edilen fiilin sübuta erdiği ve Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici mahiyette olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır."

4. Mahkeme kararı, Danıştay Onikinci Dairesinin 21/2/2017 tarihli kararıyla ayrı bir gerekçe belirtilmeksizin onanmıştır. Başvurucunun karar düzeltme istemi de aynı Dairenin 13/11/2018 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

5. Başvurucu hakkında suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olma, bir kimseyi fuhuşa teşvik etme veya yaptırma veya aracılık etme veya yer temin etme suçlarından Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesinde (Ceza Mahkemesi) dava açılmıştır. Ceza Mahkemesinin 29/4/2016 tarihli kararıyla örgüt adına suç işlemek suçundan başvurusunun beraatine karar verildiği ve bu kararın temyiz edilmeden 9/5/2016 tarihinde kesinleştiği görülmüştür.

6. Başvurucu; ceza davasında verilen kararı, temyize ilişkin karar verilmeden önce 12/5/2016 tarihinde Danıştaya sunmuştur.

7. Başvurucu, nihai kararı 19/12/2018 tarihinde öğrenmiş; 16/1/2019 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

II. DEĞERLENDİRME

8. Her ne kadar başvuru formunda ceza yargılaması ile ilgisi olan iddialara da yer verildiği görülmekte ise de bakılmakta olan bireysel başvurunun konusunun disiplin cezasına ilişkin mahkeme kararı olduğu görüldüğünden anılan iddialar değerlendirilmemiştir.

9. Başvurucu; üzerine atılı fiillerin tek dayanağı olan görüşmelerin yapıldığı telefon hattını kendisinin kullanmadığı iddiasının karşılanmaması nedeniyle adil yargılanma hakkının, hakkında kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan iddia niteliğindeki açıklamalara itibar edilerek kamu görevinden çıkarılması ve aynı iddialarla hakkında açılan ceza yargılaması sonucunda verilen beraat kararının dikkate alınmaması nedeniyle masumiyet karinesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.

10. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) Bakanlık görüşünde; Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihadı ve somut olayın kendine özgü koşullarının dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir. Başvurucu Bakanlık görüşüne karşı verdiği cevapta, benzer nitelikteki kararlara göre hakkında verilen beraat kararının dikkate alınması gerektiğini ileri sürmüştür.

11. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucunun şikâyetlerinin özünün ilk derece mahkemesi ve temyiz aşamasında ileri sürdüğü iddiaların karşılanmamasına ilişkin olduğundan başvuru, gerekçeli karar hakkı kapsamında incelenmiştir.

12. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

13. Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı gerekçeli karar hakkı güvencesini de kapsamaktadır (daha geniş değerlendirme için bkz. *Abdullah Topçu*, B. No: 2014/8868, 19/4/2017, § 75). Nitekim Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.*" denilerek mahkemelere kararlarını gerekçeli yazma yükümlülüğü yüklenmiştir. Mahkemelerin anılan yükümlülüğü, yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya karar gerekçesinde ayrıntılı yanıt vermesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Ancak mahkemeler, kendilerine sunulan tüm iddialara yanıt vermek zorunda değilse de (*Yasemin Ekşi*, B. No: 2013/5486, 4/12/2013, § 56) davanın esas sorunlarını inceledikleri gerekçeli karardan anlaşılmalıdır. Bir kararda tam olarak hangi unsurların bulunması gerektiği davanın niteliğine ve şartlarına bağlıdır. Muhakeme sırasında açık ve somut bir biçimde öne sürülen iddia ve savunmaların davanın sonucuna etkili, başka bir deyişle davanın sonucunu değiştirebilecek nitelikte olması hâlinde davayla doğrudan ilgili olan bu hususlara mahkemeler makul bir gerekçe ile yanıt verilmelidir (*Sencer Başat ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, § 35). Aksi bir tutumla mahkemenin davanın sonucuna etkili olduğunu kabul ettiği bir husus hakkında ilgili ve yeterli bir yanıt vermemesi veya yanıt vermeyi gerektiren usul ya da esasa dair iddiaları cevapsız bırakması hak ihlaline neden olabilecektir (*Sencer Başat ve diğerleri*, § 39).

14. Cezai sorumluluğunun bulunmadığı tespit edilmiş veya ceza sorumluluğu ortadan kalkmış olsa dahi aynı olaylar nedeniyle -daha hafif bir ispat külfeti temelinde- kişi hakkında başka tür bir sorumluluğun tesis edilmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır. Bu bağlamda ceza yargılamasına konu maddi olay ve olguların disiplin hukuku esasları çerçevesinde diğer kamu makamlarınca (idari/adli) ayrıca değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucunda ulaşılabilecek kanaate göre işlem/karar tesis edilmesi mümkündür (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Özcan Pektaş*, B. No: 2013/6879, 2/12/2015, § 25; *Kürşat Eyoğlu*, § 30, *Galip Şahin*, § 48).

15. Somut olayda başvuruçunun disiplin cezası almasına sebep olan görüşmelerin yapıldığı hatta kendisinin kullanmadığı iddiası yargılama mercilerince değerlendirilmemiştir. Ayrıca mahkeme kararının verildiği tarihte başvuruçunun hakkında aynı fiilden dolayı ceza yargılaması devam etmektedir. Başvuruçunun temyiz aşamasında Ceza Mahkemesince verilen beraat kararını sunmasına rağmen Danıştay tarafından mahkeme kararı ayrı bir gerekçe belirtilmeksizin oyçokluğu ile onanmıştır. Temyiz kararının karşılığında, başvuruçuya isnat edilen fiillerin sübuta erdiğine ilişkin olarak soruşturma raporunda yeterli somut tespitler bulunmadığı ve başvuruçunun aynı fiil nedeniyle yapılan ceza yargılamasında beraat ettiği anlaşıldığından işlemin iptaline karar verilmesi gerektiği görüşüne yer verilmiştir.

16. Bu itibarla başvuruçunun disiplin cezası almasına sebep olan görüşmelerin yapıldığı hatta kendisinin kullanmadığı iddiasının ilgili ve yeterli bir gerekçeyle karşılanmaması ve temyiz aşamasında sunduğu Ceza Mahkemesince verilen beraat kararının değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açmıştır.

17. Diğer taraftan bu ihlal kararının davanın esasıyla ilgili herhangi bir değerlendirme içermediği vurgulanmalıdır. Zira gerekçeli karar hakkı, taraflara yargılama sırasında ileri sürdükleri iddialarının kurallara uygun biçimde incelenip incelenmediğini bilmelerine imkân sağlayan bir hak olup yargılama sonucuna yönelik bir teminat sağlamaz. Bu itibarla Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirttiği ihlal gerekçelerini gözeterek ve söz konusu iddiayla ilgili yeniden bir değerlendirme yaparak gereken kararı vermek yine yargılama mercilerinin takdirindedir.

18. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

19. Başvuruçunun; ayrıca disiplin soruşturmasında tanık dinletme talebinin kabul edilmemesi ve savunmasının eksik alınması nedeniyle savunma ve adil yargılanma haklarının ve eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Gerekçeli karar hakkı şikâyeti yönünden ulaşılan sonuç gözetildiğinde başvuruçunun bu iddialarının ayrıca incelenmesine gerek görülmemiştir.

III. GİDERİM

20. Başvuruçunun, ihlalin tespiti ile maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

21. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (*Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Eniş Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

22. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Kamuya açık belgelerde başvurunun kimliğinin RESEN GİZLİ TUTULMASINA,

B. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Mersin 2. İdare Mahkemesine (E.2011/537, K.2015/1520) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurunun tazminat taleplerinin REDDİNE,

F. 364,60 TL harç ve 18.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 19.164,60 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

G. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 12/6/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.